

Εισερχόμενος και εξερχόμενος τουρισμός στο Ισραήλ

A. Γενικά

Ο τουρισμός στο Ισραήλ είναι μια από τις σημαντικότερες πηγές εισοδήματος. Το έτος 2019 καταγράφηκε υψηλό όλων των εποχών για τον εισερχόμενο τουρισμό στο Ισραήλ, καθώς καταγράφηκε αύξηση 11% στις αφίξεις τουριστών σε σύγκριση με το 2018. Περίπου 4,55 εκατ. τουρίστες επισκέφθηκαν το Ισραήλ, εισφέροντας περίπου 20 δις. σέκελ (5,2 δις €) στην οικονομία, ποσοστό 5,6% του ΑΕΠ.

Η αλματώδης αύξηση καταγράφηκε ήδη από το 2017 με 3,6 εκατ. αφίξεις τουριστών, 25% υψηλότερα σε σχέση με το 2016, εισφέροντας 15 δις. σέκελ (3,9 δις €) στην ισραηλινή οικονομία καταγράφοντας τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση εντός ενός έτους. Το Ισραήλ προσφέρει μια πληθώρα ιστορικών και θρησκευτικών περιοχών, παραλιακών θερέτρων, φυσικών χώρων, αρχαιολογικού τουρισμού, κληρονομιάς, τουρισμού περιπέτειας και οικοτουρισμού. Το Ισραήλ έχει τον μεγαλύτερο αριθμό μουσείων αναλόγως του πληθυσμού του στον κόσμο. Το 2009, οι δύο πιο δημοφιλείς τοποθεσίες ήταν το Δυτικό Τείχος και ο τάφος του ραβίνου Shimon bar Yochai. Το πιο δημοφιλές τουριστικό αξιοθέατο επί πληρωμή είναι η Masada. Η πόλη με την μεγαλύτερη επίσκεψη είναι η Ιερουσαλήμ και η πιο δημοφιλής τοποθεσία σε αυτήν ήταν το Δυτικό Τείχος. Το μεγαλύτερο ποσοστό τουριστών προέρχεται από τις ΗΠΑ και αντιπροσωπεύει το 19% όλων των τουριστών, ακολουθούμενη από τη Ρωσία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Κίνα, την Ιταλία, την Πολωνία και τον Καναδά.

B. Ειδικά χαρακτηριστικά κλάδου τουρισμού Ισραήλ

Ένας από τους μοχλούς αυτής της ανοδικής τάσης ήταν η συμφωνία Open Skies που τέθηκε σε ισχύ το 2013, καθιστώντας τα αεροπορικά ταξίδια από την Ευρώπη πολύ πιο προσιτά καθώς επέφερε μείωση 30% σε όλους τους προορισμούς. Το 2012, ένα χρόνο πριν από τη συμφωνία Open Skies, 563.000 Ισραηλινοί πέταξαν από το αεροδρόμιο Μπεν-Γκουριόν με διεθνείς πτήσεις. Ο αριθμός αυτός αυξήθηκε σε 628.000 τον επόμενο χρόνο και έφτασε τις 831.000 τον Ιούλιο 2016. Η ισραηλινή επαύξηση των πτήσεων ωφέλησε την EL AL, η οποία, παρά τους φόβους ότι η συμφωνία Open Skies θα τησν έβλαπτε, παραμένει ο μεγαλύτερος αερομεταφορέας με πτήσεις από το Ben-Gurion, αποσπώντας σταθερά το 31% όλων των διεθνών πτήσεων. Οι μικρότεροι ανταγωνιστές της, Israir και Arkia, αποσπών από 10% έκαστος.

Ο μεγάλος χαμένος, από τότε που τέθηκε σε εφαρμογή η συμφωνία Open Skies, ήταν ο εγχώριος τουρισμός, ειδικά η πόλη Eilat στον νότο, όπου τα ταξιδιωτικά πρακτορεία του Ισραήλ υπέστησαν ζημίες καθώς οι κρατήσεις μειώθηκαν μεταξύ 5% και 15% από το καλοκαίρι του 2014, σε σύγκριση με το 2015 και έκτοτε δεν ανέκαμψαν.

Το αποτέλεσμα ήταν υπερδιπλασιασμός του αριθμού των Ισραηλινών που ταξιδεύουν στο εξωτερικό κάθε χρόνο - από 4 εκατομμύρια αναχωρήσεις το 2009 και σε 8,5 εκατομμύρια το 2018. Αυτό το έτος θα σπάσει ξανά το ρεκόρ, με 8,5 εκατομμύρια αναχωρήσεις τους πρώτους 11 μήνες, 7,7 % αύξηση σε σχέση με το 2018.

Ο αριθμός των αερομεταφορέων που εξυπηρετούν το Ισραήλ είναι 50% μεγαλύτερος από ό, τι πριν από το Open Skies. Περίπου 140 αεροπορικές εταιρείες πετούν προς και από το Ben-Gurion σε 200 παγκόσμιους προορισμούς. Ο

κύριος διεθνής αερολιμένας του Ισραήλ αναμένεται να ενταχθεί στην ελίτ λέσχη των παγκόσμιων αεροδρομίων με κίνηση 25 εκατομμυρίων επιβατών ετησίως. Οι τερματικοί σταθμοί 1 και 3 ήδη έχουν ενταχθεί σε κατά προτεραιότητα πρόγραμμα αναβάθμισης με επεκτάσεις που το κόστος θα ανέλθει σε δισεκατομμύρια δόλλαρ.

Οι νέοι αερομεταφορείς που ενέταξαν και το Ισραήλ στους προορισμούς τους ήταν η Cathay Pacific, η Virgin Atlantic και η Hainan Airlines, αλλά ίσως η πιο σημαντική προσθήκη στο αεροδρόμιο Ben-Gurion ήταν οι αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους που επίσης ήταν αποτέλεσμα του Open Skies.

Παράλληλα η μεγαλύτερη εξωστρέφεια της ισραηλινής οικονομίας την τελευταία 20ετία συνέτεινε στην αύξηση των επιχειρηματικών ταξιδιών από και προς το Ισραήλ. Ο άξονας του εισερχομένου τουρισμού έχει επίκεντρο την Ιερουσαλήμ και το Τελ Αβίβ και την τελευταία 5ετία έχουν υπάρξει στοχευμένες προσπάθειες για ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος στις περιοχές περί τις ερήμους Negev και Arava.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία του υπουργείου Τουρισμού, ο αριθμός των τουριστικών διανυκτερεύσεων σε ισραηλινά ξενοδοχεία ήταν περίπου 12,1 εκατ. το 2019, σε σύγκριση με 11,6 εκατ. το 2018. Ο αριθμός συνολικά των διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχεία του Ισραήλ ήταν περίπου 13,7 εκατ. το 2019, περίπου ίδιος με το 2018.

Οι πιο δημοφιλείς πόλεις που επέλεγαν οι τουρίστες από το εξωτερικό το 2019 ήταν η Ιερουσαλήμ και το Τελ Αβίβ, ενώ το Ειλάτ ήταν το κορυφαίο θέρετρο διακοπών για τους Ισραηλινούς. Ο αριθμός των διαμονών στην Τιβεριάδα, στη Θάλασσα της Γαλιλαίας, αυξήθηκε 18% το 2019 σε σχέση με το 2018.

Σύμφωνα με την έρευνα Smith Research Institute (2015), οι χώρες που επιλέγουν οι Ισραηλινοί για τις διακοπές τους είναι οι ΗΠΑ και ο Καναδάς (10% των ερωτηθέντων). Η Νέα Υόρκη επιλέχθηκε η αγαπημένη πόλη. Η Ταϊλάνδη ήρθε τρίτη (9%), ακολουθούμενη από την Ιταλία (7%), τη Γαλλία (6%), την Ισπανία, την Ελλάδα, την Αγγλία, την Ολλανδία και τη Γερμανία (3% καθεμιά χώρα).

Το Ντουμπάι ήταν στην κορυφή των προορισμών που οι Ισραηλινοί θα ήθελαν να επισκεφθούν αλλά δεν μπορούν, ακολουθούμενο από τη Σαουδική Αραβία, την Ινδονησία, το Ιράν, το Λίβανο, το Αμπου Ντάμπι, το Ιράκ και τη Συρία. Η έρευνα αποκάλυψε, ωστόσο, ότι το 42% του κοινού δεν ενδιαφέρεται να επισκεφθεί αραβικές χώρες.

Η γεωπολιτική θέση του Ισραήλ και η διαρκής ένταση που επικρατεί στην ευρύτερη περιοχή της Μ. Ανατολής έχει προκαλέσει σημαντικές αναταράξεις στο παρελθόν στη βιομηχανία του τουρισμού. Ο εισερχόμενος τουρισμός δεν ανέκαμψε ποτέ από το χτύπημα που υπέστη το καλοκαίρι του 2014 όταν, εν μέσω της Επιχείρησης Protective Edge στην Γάζα, πολλές ξένες αεροπορικές εταιρείες διέκοψαν τις πτήσεις του μετά την προσγείωση ενός πυραύλου της Χαμάς κοντά στο αεροδρόμιο Ben-Gurion.

Οι αφίξεις τουριστών εκείνο το έτος μειώθηκαν στις 194.000 τον Ιούλιο, από 246.000 το 2013, σύμφωνα με την Κεντρική Στατιστική Υπηρεσία του Ισραήλ. Ανέκαμψαν σχεδόν στα επίπεδα πριν από τις συγκρούσεις φτάνοντας σε 245.000 το 2016 αλλά μειώθηκαν σε 232.000 τον Ιούλιο 2017. Οι αυξομειώσεις αυτές τον μήνα Ιούλιο που είναι ο σημαντικότερος μήνας του εισερχόμενου τουρισμού, είναι ενδεικτικές της ρευστότητας που επικρατεί στην τουριστική βιομηχανία του Ισραήλ και στα εξαρτώμενα με αυτήν εισοδήματα.

Σύμφωνα με την Αρχή Αεροδρομίων του Ισραήλ ο αριθμός πτήσεων εσωτερικού έχει μειωθεί κατά 3% σε ετήσια βάση από το 2013 όταν και η συμφωνία Open Skies τέθηκε σε ισχύ. Παράλληλα και ο αριθμός των ισραηλινών που χρησιμοποιούσαν αυτές τις πτήσεις εκτιμάται σε 11% λιγότερο σήμερα σε σχέση με το 2013. Οι διανυκτερεύσεις των Ισραηλινών σε ξενοδοχεία του Ισραήλ μειώθηκαν περίπου 5% τον σε ετήσια βάση σύμφωνα με τον Ισραηλινό

Ξενοδοχειακό Σύλλογο. Οι Ισραηλινοί εκτιμάται ότι δεν ενδιαφέρονται λιγότερο για το Ειλάτ από ό, τι στο παρελθόν επειδή οι τιμές εκεί έχουν αυξηθεί, αλλά επειδή τα αεροπορικά εισιτήρια για το εξωτερικό έχουν γίνει αρκετά προσιτά και για τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα.

Το κύμα τρομοκρατικών επιθέσεων στην Ευρώπη την περίοδο 2017-2018 δεν έχει αποτρέψει τους Ισραηλινούς τουρίστες, παρόλο που τους έκανε να προσαρμόσουν τα σχέδιά τους. Την περίοδο εκείνη είχε δημιουργηθεί τάση αποφυγής της Δυτικής Ευρώπης υπέρ περισσότερων εκτός μεγάλων ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων προορισμών όπως τα ελληνικά νησιά, τα οποία αντιστοιχούσαν στο 9,5% όλων των πτήσεων από το Ben-Gurion. Αντιστοίχως τα ταξίδια στην Κύπρο αυξήθηκαν κατά 34,5%, στην Βουλγαρία 28% και στην Ρουμανία 24,5%, σύμφωνα με στοιχεία της Αρχής Αεροδρομίων.

Η Ελλάδα από το 2018 ήταν ο κορυφαίος προορισμός διακοπών για τους περισσότερους Ισραηλινούς, ακολουθούμενη από την Τουρκία, την Ουκρανία, την Ιταλία και τη Ρωσία. Η Τουρκία κατέκτησε τη δεύτερη θέση όχι ως τελικός προορισμός αλλά ως σημείο διέλευσης. Η Turkish Airlines πραγματοποιεί πολλές πτήσεις από το Τελ Αβίβ προς ένα ευρύ φάσμα προορισμών σε όλο τον κόσμο.

Η Ουκρανία κατακτά την τρίτη θέση κυρίως από το ετήσιο προσκύνημα υψηλών διακοπών της μερίδας των υπερ-Ορθόδοξων Εβραίων Breslov Hassidic στην πόλη του Ομάν στην Ουκρανία. Δεκάδες χιλιάδες μέλη της μερίδας αυτής συγκεντρώνονται για το «kibbutz» του Ρος Χασάνα, μια τελετή προσευχής που πραγματοποιήθηκε στον τάφο του Ραβίνου Νάχμαν του Μπρέσλοφ.

Γ. Στατιστικά στοιχεία – Χαρακτηριστικά εισερχομένου & εξερχομένου τουρισμού

Οι Ισραηλινοί που ταξιδεύουν στο εξωτερικό με αεροπλάνο παραμένουν 6,7 ημέρες στον τόπο προορισμού.

Οι Ισραηλινοί ολοένα και περισσότερο επιλέγουν σε αργίες και στις διακοπές τους να ταξιδεύουν στο εξωτερικό.

Ειδικότερα η εξέλιξη των ροών εξερχόμενου τουρισμού από το Ισραήλ εξελίχθηκε ως ακολούθως:

	Αριθμός Ισραηλινών τουριστών σε χιλ. που ταξίδεψαν αεροπορικώς	Σύνολο Ισραηλινών τουριστών
2009	3,395.9	4,005.9
2010	3,588.3	4,269.1
2011	3,857.1	4,387.2
2012	3,860.3	4,348.6
2013	4,275.5	4,756.7
2014	4,731.7	5,180.7
2015	5,448.9	5,891.1

2016	6,280.6	6,780.9
2017	7,090.3	7,597.4
2018	7,793,0	8,472.7
2019	8,310.6	9,178.6

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ισραήλ

Το ποσοστό πτήσεων που πραγματοποιήθηκαν από και προς το Ισραήλ από αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους είχε ως ακολούθως (στοιχεία έρευνας Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ισραήλ):

	2017	2018
Easy Jet	21,1%	34,1%
Wizz Air	16%	13,3%
Other	15%	4,3%
Ryanair	14,8%	9,8%
Transavia	11,1%	17%
UP (EL-AL)	5,5%	7,3%
Pegasus Airlines	4,7%	2,5%

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ισραήλ

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα οι ισραηλινοί επιλέγουν συγκεκριμένες τουριστικές υπηρεσίες μέσω διαδικτύου σύμφωνα με τα ποσοστά που αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

	Μετά το ταξίδι		Πριν το ταξίδι	
	2018	2017	2018	2017
Κρατήσεις πτήσεων	0,7%	3,7%	49,9%	67%
Κράτηση διαμονής	1,6%	5,9%	56%	44,4%
Εύρεση και κράτηση επίσκεψης σε αξιοθέατα	1,4%	3,9%	5,7%	5,5%
Εύρεση ταξιδιωτικού οδηγού	1,2%	4,4%	8,2%	7,2%
Αναζήτηση προορισμού	12,1%	37%	36,8%	41,1%
Κριτική ταξιδιωτικής εμπειρίας	8,1%	24,1%	30%	25,5%

Κριτική φωτογραφιών	ταξιδιωτικών	91,8%	67,6%	16,3%	15,2%
--------------------------------	---------------------	-------	-------	-------	-------

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ισραήλ

Είναι αξιοσημείωτο, με βάση και τα ως άνω στοιχεία, ότι οι Ισραηλινοί τουρίστες επιδιώκουν να κλείσουν το πακέτο (πτήση-διαμονή) του προορισμού τους σε σχεδόν 50% μέσω ταξιδιωτικού πράκτορα. Η παρουσία και ο ρόλος των ταξιδιωτικών γραφείων στο Ισραήλ παίζει σημαίνοντα ρόλο στην ανάπτυξη των ροών εξερχόμενου τουρισμού.

Η χρήση συγκεκριμένων πλατφορμών κοινωνικών δικτύων για την προετοιμασία και την αποτίμηση του ταξιδιού καταγράφεται ως ακολούθως:

	Μετά το ταξίδι		Πριν το ταξίδι	
	2018	2017	2018	2017
Google	62,6%	58,7	18,3%	84,5%
Facebook	52,2%	54,7%	30%	23,8%
Twitter	1,6%	2,6%	2,1%	2,2%
Instagram	15,5%	21,5%	16,7%	8,8%
Tripadvisor	11,5%	20,5%	57,3%	26,8%
Άλλο	4%	22,9%	53,1%	14,3%

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ισραήλ

Ο εισερχόμενος τουρισμός την περίοδο 2016-2018 είχε τα παρακάτω χαρακτηριστικά

		2016	2017	2018
Τρόπος οργάνωσης ταξιδιού	Οργανωμένο ταξίδι	32%	24%	30,2%
	Συμφωνία πακέτο	10%	10%	4,9%
	Ιδιωτική διαχείριση	58%	66%	64,8%
Θρήσκευμα	Ιουδαϊκό	24%	22%	27,5%
	Καθολικοί	19%	22%	22,2%
	Ορθόδοξοι	15%	15%	12,4%

	Λοιποί Χριστιανοί	4%	4%	2,1%
	Προτεσταντικές- Ευαγγελικές Εκκλησίες	10%	10%	12,6%
	Λοιποί Προτεστάντες	4%	3%	2,6%
	Μη σχετιζόμενοι Χριστιανισμό	3%	2%	2,9%
	Μουσουλμάνοι	4%	3%	2,4%
	Μπαχάι	0,2%	0,2%	0,1%
	Βουδιστές	1%	1%	0,5%
	Χίνδου	1%	1%	0,7%
	Άλλο	1%	1%	1%
	Καμία συσχέτιση	14%	16%	12,9%
Σκοπός ταξιδιού	Αναψυχή	10%	17%	10,3%
	Τουρισμός, επίσκεψη τόπων	23%	25%	21,3%
	Προσκήνυμα	28%	19%	24,3%
	Επίσκεψη φίλων και συγγενών	24%	25%	30%
	Συνέδρια	1%	1%	0,4%
	Επιχειρηματικός λόγος, κυβερνητικές επισκέψεις	8%	9%	8,9%
	Αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας	1%	1%	0,9%
	Έρευνα	2%	1%	0,7%
	Taglit	2%	1%	2%

	Λοιπά	2%	1%	1,2%
Είδος καταλύματος παραμονής	Ξενοδοχείο	61%	59%	55,9%
	Νεανική λέσχη	4%	5%	4,2%
	Χριστιανικός ξενώνας	1%	1%	0,7%
	Ενοικιαζόμενο διαμέρισμα	6%	9%	8,7%
	Φίλοι, συγγενείς	23%	23%	28,4%
	Λοιπά	3%	3%	2%
Επίσκεψη στο Ισραήλ	Πρώτη φορά	57%	56%	54,6%
	Επίσκεψη ξανά	43%	44%	45,8%
Διάρκεια διαμονής	Αριθμός διαμονής σε νύχτες	11,4	10,2	10
Δαπάνες	Έξοδα δίχως πτήση	1.492\$	1.421\$	1.402\$
	Ημερήσια δαπάνη	154\$	153\$	156\$

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ισραήλ

Το 2019 ήταν το σημαντικότερο έτος για την τουριστική βιομηχανία καθώς ο εισερχόμενος τουρισμός έφτασε τα 14, 9 εκ. επισκέπτες οι οποίοι προήλθαν από τις κάτωθι χώρες:

Grand total thousands	4,904.6
Asia - total	541.5
Uzbekistan	3.4
Indonesia	38.8
Georgia	9.1
India	65.6
Philippines	34.1
Turkey	33.4
Taiwan	16.9
Japan	27.6
Jordan	19.6
Malaysia	14.8
China	159.6
Singapore	16.3
South Korea	61.2
Kazakhstan	5.5
Cyprus	12.0
Thailand	4.0

Other countries in USSR (former)	7.8
Other countries	11.5
Africa - total	87.3
South Africa	30.2
Egypt	8.2
Morocco	3.5
Nigeria	12.8
Kenya	4.2
Other countries	28.5
Europe - total	2,839.3
Austria	50.9
Ukraine	181.7
Italy	201.1
Ireland	13.5
Estonia	7.3
Nordic countries - total	96.8
Thereof:	
Denmark	24.5
Norway	18.4
Finland	18.9
Sweden	34.1
Bulgaria	21.7
Belgium	46.4
Belarus	39.0
Germany	306.4
Netherlands	94.7
Hungary	43.4
United Kingdom	259.9
Yugoslavia (former)	31.2
Thereof:	
Slovenia	5.1
Serbia	11.2
Croatia	10.6
Greece	44.3
Latvia	16.5
Lithuania	32.9
Moldova	11.7
Slovakia	26.6
Spain	109.9
Poland	177.8
Portugal	19.5
Czech Republic	36.5
France	376.5
Romania	125.9
Russian Federation	394.4
Switzerland	66.1
Other countries	7.1

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ισραήλ

Το 2019 έληξε με 25,8 εκατομμύρια διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχείο, σχεδόν οι μισοί από ξένους τουρίστες, των οποίων η διαμονή σε ξενοδοχεία αυξάνεται σταθερά από το 2016. Οι διαμονές από τους Ισραηλινούς δεν έχουν αυξηθεί από το 2016 (οι Ισραηλινοί περνούν τις διακοπές τους στο εξωτερικό). Η πληρότητα των σημερινών 56.000

δωματίων του Ισραήλ ανήλθε στο 70%, για το λόγο αυτό ήδη σχεδιάζεται ο αριθμός των δωματίων ξενοδοχείων να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια με την είσοδο νέων παικτών στον τομέα, με επικεφαλής εταιρείες ακινήτων όπως η Israel Canada, Nitsba και Azrieli, και η επέκταση της δραστηριότητας από τις υπάρχουσες ξενοδοχειακές αλυσίδες. Οι εταιρείες ακινήτων συνειδητοποιούν τις δυνατότητες στα ξενοδοχεία ως ακίνητα που παράγουν εισόδημα που παράγουν καλύτερες αποδόσεις από τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για γραφεία ή άλλους εμπορικούς σκοπούς.

Το είδος των τουριστών που έρχονται στο Ισραήλ έχει αλλάξει την τελευταία 5ετία, όπως αποδεικνύεται στους δρόμους της Ιερουσαλήμ και του Τελ Αβίβ. Οι κορυφαίες έξι αγορές ξένων τουριστών δεν έχουν αλλάξει με την πάροδο των ετών (Ηνωμένες Πολιτείες, Γαλλία, Ρωσία, Γερμανία, Βρετανία και Ιταλία). Ωστόσο, ο αριθμός των επισκεπτών από την Κίνα έχει αυξηθεί - από μόλις 10.000 το 2009 σε 145.000 μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου. Η Κίνα είναι πλέον η νούμερο 8 πηγή εισερχόμενου τουρισμού για το Ισραήλ.

Σύμφωνα με τις οικονομικές αναλύσεις των Fattal Hotels, Isrotel και Dan Hotels καταγράφεται ότι παρά το υψηλό λειτουργικό κόστος (υπερβολικές προδιαγραφές, δημοτικοί φόροι ιδιοκτησίας κ.λπ.), οι μεγάλες αλυσίδες απολαμβάνουν εντυπωσιακή ανάπτυξη. Τα έσοδα της Fattal από τη ξενοδοχειακή δραστηριότητα στο Ισραήλ αυξήθηκαν κατά 15% σε 1,3 δις. σέκελ (341 εκ. €) το 2019.

Η Fattal σκοπεύει να ανοίξει εννέα ακόμη ξενοδοχεία στο Ισραήλ έως το 2023. Η Dan Hotels που απέκτησε την ξενοδοχειακή αλυσίδα Rimonim, ανέφερε αύξηση 90% στα κέρδη τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2019. Η Isrotel ανέφερε επίσης υψηλότερο μικτό κέρδος, με την εταιρεία να σχεδιάζει νέα ξενοδοχεία στο Τελ Αβίβ και Ιερουσαλήμ. "Την επόμενη δεκαετία, θα ανοίξουμε έξι ακόμη ξενοδοχεία σε αυτές τις πόλεις, τα οποία θα εξυπηρετήσουν επίσης την ατζέντα μας για την ενίσχυση του εισερχόμενου τουρισμού αναζητώντας πολυτελείς διακοπές σε διεθνές πρότυπο. Η πληρότητα στα ξενοδοχεία Isrotel είναι επί του παρόντος 60/40 υπέρ του Eilat «Πιστεύουμε ότι αυτός ο αριθμός θα γίνει 60:40 υπέρ του κεντρικού Ισραήλ», λέει ο Isrotel. Ο κλάδος ξενοδοχείων μπουτίκ ευδοκιμεί επίσης. Η αλυσίδα ξενοδοχείων Atlas, η οποία έχει αναπτύξει ξενοδοχεία κυρίως στο Τελ Αβίβ και την Ιερουσαλήμ, και η αλυσίδα ξενοδοχείων Brown, η οποία βρίσκεται σε ανοδική τάση, μεγενθύνουν το μερίδιό τους. Η αλυσίδα, η οποία διαθέτει σήμερα 13 ξενοδοχεία, αναμένεται να αυξήσει τον αριθμό των δωματίων της, με έμφαση στη δραστηριότητα στο εξωτερικό (Αθήνα και Γερμανία) εντός πέντε ετών. Ο τομέας των ξενώνων, η ζήτηση του οποίου είναι υψηλή μεταξύ των τουριστών που επισκέπτονται το Ισραήλ, είναι επίσης ακμάζων. Εκτός από το άνοιγμα νέων (όπως το Avraham Hostel στο Ελάτ πριν από τις διακοπές του εβραϊκού Πάσχα τον Απρίλιο 2020), διεθνείς αλυσίδες, συμπεριλαμβανομένων των Selina Hostels και Meininger Hostels, έχουν εξασφαλίσει ακίνητα στο Ισραήλ. Το Υπουργείο Τουρισμού προσφέρει ένα πρόγραμμα επιχορηγήσεων για να ενθαρρύνει τους επενδυτές να ανοίξουν ξενοδοχεία, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής κτιρίων γραφείων σε ξενοδοχεία. Στόχος του Υπουργείου Τουρισμού είναι η αύξηση της προσφοράς της φθηνότερης φιλοξενίας, η οποία είναι επί του παρόντος ανεπαρκής. Η ανάπτυξη δεν περιορίζεται στα ξενοδοχεία. Τα διαμερίσματα της Airbnb έχουν επίσης υποστεί ταχεία ανάπτυξη, με τον αριθμό των διαμερισμάτων στο Τελ Αβίβ να έχει ήδη ξεπεράσει τα 10.000 ακίνητα. Παρά τις κατανοητές εκκλήσεις για ρύθμιση, αυτός ο τομέας παραμένει εντελώς ανοιχτός και αρύθμιστος θεσμικά. Οι μεγαλύτεροι επωφελούμενοι είναι ιδιοκτήτες ακινήτων, ενώ οι χαμένοι είναι οι κάτοικοι για τους οποίους διατίθενται λιγότερα ανοικιαζόμενα διαμερίσματα και οι ξενοδόχοι διαμαρτύρονται για αθέμιτο ανταγωνισμό.

Μια έκθεση για το 2018 του Hatzlacha (το κίνημα των καταναλωτών για την προώθηση μιας δίκαιης κοινωνίας και οικονομίας βάσει του νόμου περί ελευθερίας της πληροφόρησης) εξέτασε τα χαρακτηριστικά των τουριστών που επισκέφτηκαν το Ισραήλ. Η έκθεση διαπίστωσε ότι οι τουρίστες επικεντρώθηκαν στην Ιερουσαλήμ (77%) και στο Τελ Αβίβ (67%). Οι δύο τοποθεσίες που επισκέφτηκαν περισσότερο οι τουρίστες ήταν το Δυτικό Τείχος (72%) και ο

Πανάγιος Τάφος (52%), ακολουθούμενη από την Παλιά Πόλη της Γιάφα (51%). Για τους μισούς από τους τουρίστες ήταν η πρώτη τους επίσκεψη στο Ισραήλ. Το 55% των τουριστών ήρθαν μόνοι τους και το 25% πέταξε με πτήσεις χαμηλού κόστους. Σε κλίμακα από 1 έως 5, η βαθμολογία κόστους διακοπών στο Ισραήλ ήταν 3,8. Η Έκθεση αναφέρει ότι παρά τις υψηλές τιμές στο Ισραήλ που προκαλούν πάντα έκπληξη στους τουρίστες, οι αριθμοί συνεχίζουν να αυξάνονται. Από την άλλη πλευρά, πολλοί τουρίστες στο Ισραήλ περιγράφοντας, σύμφωνα με την Έκθεση, την πρώτη τους επίσκεψη στο Ισραήλ, ανέφεραν ότι το Ισραήλ είναι μια χώρα που πρέπει να επισκεφτείς μια φορά, καθώς είναι μια γοητευτική χώρα, με καλούς ανθρώπους και φαγητό, ωστόσο, οι τιμές του ξενοδοχείου είναι πολύ ακριβές και ως τουρίστες δεν μπορούν να επανέλθουν, παρά τα ωραία τουριστικά αξιοθέατα.

Στον Πίνακα 1 του παραρτήματος αναφέρεται η μεταβολή εισερχομένων ροών ανά χώρα την περίοδο 2018-2019. Επίσης καταγράφεται ο τρόπος με τον οποίο αφίχθηκαν στο Ισραήλ οι επισκέπτες.

Οι συχνές πτήσεις στο εξωτερικό έχουν γίνει πλέον σημαντικό κομμάτι της ζωής πολλών Ισραηλινών τα τελευταία χρόνια, ξεπερνώντας το ένα ταξίδι ετησίως. Οι Ισραηλινοί πραγματοποίησαν πάνω από 8,5 εκατομμύρια ταξίδια στο εξωτερικό το 2018. Επέλεξαν τον προορισμό με βάση προσφορές από τα ταξιδιωτικά τους πρακτορεία ή σε τουριστικές ιστοσελίδες, κυρίως επειδή αυτοί οι προορισμοί ήταν φθηνοί.

Οι λόγοι για τους οποίους ταξιδεύουν περισσότερο οι Ισραηλινοί είναι γνωστοί: μεγαλύτερη προσφορά πτήσεων και προορισμών, η διαφορά μεταξύ του κόστους των διακοπών στο εξωτερικό και στο Ισραήλ και η χαμηλή συναλλαγματική ισοτιμία δολαρίου, που αύξησε την αγοραστική δύναμη των Ισραηλινών (τα ημερήσια έξοδα αντιστοιχούν στο μισό κόστος ενός ταξιδιού στο εξωτερικό).

Οι εποχιακές πτήσεις τσάρτερ από τις αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους υπαγόρευαν τους νέους προορισμούς των Ισραηλινών. Δεν υπάρχει αμφιβολία, ωστόσο, ότι το αγαπημένο από αυτούς τους νέους προορισμούς είναι η Ανατολική Ευρώπη. Σύμφωνα με τα στοιχεία, ο αριθμός των πτήσεων οργανωμένων ταξιδιών προς την Ανατολική Ευρώπη αυξήθηκε το 2018, ενώ ο αριθμός των Ισραηλινών που επισκέφτηκαν πρώην δημοφιλείς προορισμούς όπως η Βαρκελώνη, το Παρίσι και η Ρώμη παρέμεινε αμετάβλητος. Τα στοιχεία δείχνουν ότι ο αριθμός των ταξιδιών σε πόλεις όπως το Πόζναν, η Κρακοβία και το Βρότσλαβ στην Πολωνία και το Μπακού στο Αζερμπαϊτζάν, τα οποία εμφανίστηκαν πρόσφατα στους τουριστικούς χάρτες του Ισραήλ, αυξήθηκαν κατά 100-300%.

Οι καταναλωτές συχνά επιλέγουν να πετάξουν σε απομακρυσμένα μέρη λόγω του τόπου και όχι του προορισμού. Καταγράφηκε αύξηση επισκεπτών προς το Λούμπλιν, το Γκντανσκ, το Μέμινγκεν, τη Λυών και άλλους προορισμούς στους οποίους σχεδόν οι Ισραηλινοί σχεδόν ουδέποτε δεν είχαν επιλέξει ως προορισμούς. Οι Ισραηλινοί πετούν στο εξωτερικό περισσότερες από μία φορές το χρόνο, οπότε αναζητούν νέο ενθουσιασμό και προορισμούς. Η τάση των τουριστικών γραφείων είναι να εντοπίσουν έναν νέο και φθηνό προορισμό, οπότε η τιμή είναι αυτή που καθορίζει τον προορισμό.

Προορισμοί στην Ανατολική Ευρώπη γνωρίζουν την αυξανόμενη ζήτηση από τους Ισραηλινούς και επενδύουν σε τοποθεσίες, αξιοθέατα και τουριστικές εκδηλώσεις προκειμένου να βοηθήσουν τους τουρίστες να διασκεδάσουν. Σε έρευνες που διεξάγονται μεταξύ των Ισραηλινών επισκεπτών σε αυτές τις χώρες αυτοί εξέφρασαν ιδιαίτερη ικανοποίηση με τους προορισμούς της Ανατολικής Ευρώπης, κυρίως λόγω του ότι επωφελούνται της αξίας των δαπανών τους, τα χαμηλά έξοδα διαβίωσης και τη διαφορετική και ικανοποιητική φιλοξενία.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ισραηλινής Αρχής Αεροδρομίων, οι πτήσεις από Ισραηλινούς στο εξωτερικό αυξήθηκαν κατά 40% στην Πολωνία, 34% στη Γεωργία, 29% στην Κίνα, 97% στην Ινδία, 140% στο Αζερμπαϊτζάν, 123% στη Μολδαβία και ούτω καθεξής. Αυτά τα στοιχεία αναφέρονται αποκλειστικά σε απευθείας προορισμούς πτήσεων.

Παρά την αύξηση των πτήσεων προς φθηνούς προορισμούς, οι ΗΠΑ εξακολουθούν να είναι ο κύριος προορισμός για τους Ισραηλινούς, πολλοί από τους οποίους πετούν εκεί μέσω της Τουρκίας. Αυτός είναι ο λόγος που τα στοιχεία της Αρχής Αεροδρομίου δείχνουν ότι η χώρα στην οποία πέταξαν οι περισσότεροι Ισραηλινοί τον Ιανουάριο-Δεκέμβριο 2018 ήταν η Τουρκία. Εκτός από την ενδιάμεση στάση για πτήσεις σύνδεσης προς τις ΗΠΑ, η Τουρκία είναι επίσης ενδιάμεσος σταθμός για πτήσεις σύνδεσης προς την Άπω Ανατολή. **Στη δεύτερη θέση μετά τις ΗΠΑ ως τελικός προορισμός για τους Ισραηλινούς είναι η Ιταλία, ακολουθούμενη από τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ελλάδα.**

Σύμφωνα με στοιχεία του Travelist, η Βαρκελώνη έχει χάσει τη θέση της ως αγαπημένος προορισμός Ισραηλινών από τη Μαδρίτη και τη Ρώμη. Ο κορυφαίος διατλαντικός προορισμός είναι η Νέα Υόρκη και ο κορυφαίος υπερασιατικός προορισμός είναι η Μπανγκόκ. Εκτός από τους ελκυστικούς προορισμούς της Ανατολικής Ευρώπης, οι Ισραηλινοί επιβάτες έχουν επίσης σχέση με την Ελλάδα: τόσο την ηπειρωτική Ελλάδα όσο και τα νησιά της. Η Travelist αναφέρει ότι ο αριθμός των επιβατών που ταξίδεψαν από το Ισραήλ στην Αθήνα αυξήθηκε κατά 20%, σε σύγκριση με το 2017.

Η σύγκριση μεταξύ της τιμής των πτήσεων το 2018 και το 2017 δείχνει γιατί πετούν περισσότεροι Ισραηλινοί. Για πτήση σύνδεσης με τη Νέα Υόρκη τον Αύγουστο, οι Ισραηλινοί πλήρωσαν κατά μέσο όρο 890 \$ το 2018, σε σύγκριση με 1.100 \$ το 2017, μια διαφορά 20%. Οι πτήσεις προς τη Ρώμη τον Ιούνιο κόστισαν στους Ισραηλινούς 270 \$ το 2018, σε σύγκριση με 413 \$ το 2017, μια διαφορά 35%. Η μέση τιμή των πτήσεων προς Βαρκελώνη, Παρίσι, Λονδίνο και Πράγα παρουσίασε διαφορές 15%.

Καθώς εξακολουθεί και μετά την κρίση ένεκα της πανδημίας του κορωνοϊού να αυξάνεται η συναλλαγματική ισοτιμία υπέρ του σέκελ, ο κλάδος εισερχόμενου τουρισμού ευελπιστεί ότι θα επωφεληθεί, μετά βέβαια την άρση των περιοριστικών μέτρων. Καθώς δε οι διακοπές έχουν γίνει βασικό καταναλωτικό προϊόν για τους Ισραηλινούς η συχνότητα των ταξιδιών προς το εξωτερικό θα συνεχίσει να αυξάνεται.

Δ. Τουριστικές ροές Ελλάδος-Ισραήλ

Η Ελλάδα κατατάσσεται ως 3ος σε προτίμηση τουριστικός μεσογειακός προορισμός, μετά τη Γαλλία και την Ιταλία. Σύμφωνα με τα στοιχεία Τραπεζής Ελλάδος το 2019 επισκέφτηκαν την Ελλάδα πλέον των 680.000 επισκεπτών. Τη διετία 2018-2019 καταγράφηκε αύξηση 26% των Ισραηλινών επισκεπτών ενώ σε σχέση με το 2013 έχουν διπλασιαστεί.

--- Δράσεις για περαιτέρω ενίσχυση τουριστικού ρεύματος από Ισραήλ:

A. Άμεσες δράσεις μετά την πανδημία

- Ειδικώς στην παρούσα χρονική συγκυρία επείγει η διαμόρφωση όρων συνεργασίας με το Ισραήλ στο πλαίσιο ασφαλούς υγειονομικά προορισμού.

- Οι Ισραηλινοί τουριστικοί φορείς και υποψήφιοι επισκέπτες έχουν ήδη εκδηλώσει πρόθεση να ταξιδέψουν στην Ελλάδα και αναμένουν την έναρξη πτήσεων και πλαισίου αναφορικά με υγειονομικά πιστοποιητικά.

Β. Πλαίσιο δράσεων σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα:

- αύξηση απευθείας αεροπορικές συνδέσεις Ελλάδος – Ισραήλ, σε διεθνή επαρχιακά αεροδρόμια της χώρας μας.

-προώθηση τουριστικών πακέτων ειδικών θεματικών ενοτήτων (ιατρικός, γαστρονομικός, αγροτουρισμός, καταδυτικός, αθλητικός) καθώς και πακέτα χειμερινού τουρισμού (υπάρχει αξιόλογο τουριστικό ρεύμα από Ισραήλ που πηγαίνει σε χειμερινούς προορισμούς κάθε χειμώνα).

-Ανάδειξη περιοχών με πρότερη ή και σημερινή Εβραϊκή παρουσία ως τουριστικών προορισμών

-Χρηματοδότηση ή και με άλλα μέσα υποστήριξη, ειδικών θεματικών εκδηλώσεων προβολής, διοργάνωση εκδηλώσεων δημοσίων σχέσεων, σε συνεργασία Γραφείων ΟΕΥ, Τύπου και ΕΟΤ Τελ Αβίβ αλλά και η αξιοποίηση πόρων, τόσο των Κλαδικών Φορέων (Ένωση Ξενοδόχων, ΣΕΤΕ κ.λπ.), όσο και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για στοχευμένη τουριστική προβολή (προσκλήσεις tour operators, opinion leaders, δημοσιογράφων, πακέτα «οργανωμένων» διακοπών σε εργατικές ενώσεις).

-Ανάπτυξη κρουαζιέρας: περαιτέρω ανάπτυξη της κρουαζιέρας, τόσο από το Ισραήλ στη χώρα μας, όσο και για κοινά πακέτα κρουαζιέρας με σταθμούς σε Ισραήλ, Κύπρο και Ελλάδα.

-Διοργάνωση ταξιδιών εξοικείωσης (fam trip) για ταξιδιωτικούς πράκτορες και δημοσιογράφους.

Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από το Ισραήλ

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Αφίξεις από το Ισραήλ στην Ελλάδα	348,317	384,842	405,870	445,572	503,047	570.718	690.000
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	1.94%	1.74%	1.71%	1.79%	1.85%	1,63%	1,8%
Μεταβολή	11.22%	10.48%	5.46%	9.78%	12.89%	13,3%	16,2%

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος

Σύμφωνα με την Υπουργείο Τουρισμού Ισραήλ, δίχως να έχουν δημοσιευτεί σχετικά στοιχεία, οι επισκέπτες από το Ισραήλ για το 2019 προς την Ελλάδα ξεπέρασαν το 1 εκ.

Ε. Επιπτώσεις ένεκα πανδημίας κορωνοϊού

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ισραήλ την τελευταία δεκαετία, η εισερχόμενη και εξερχόμενη κίνηση επιβατών στο Διεθνές Αεροδρόμιο Ben-Gurion έχει υπερδιπλασιαστεί. Οι Ισραηλινοί ταξιδεύουν στο εξωτερικό περισσότερο από ποτέ, καθώς το 2019 4 εκ. επιβάτες περισσότεροι πραγματοποίησαν αεροπορικά ταξίδια. Οι εκτιμήσεις πριν την πανδημία του κορωνοϊού υπολόγιζαν ότι το αεροδρόμιο θα κατέγραφε 25 εκατ. αναχωρήσεις και αφίξεις το 2020.

Η πανδημία του κορωνοϊού δημιούργησε νέα δεδομένα καθώς σε μια δραματική ανακοίνωση την Τετάρτη 25 Φεβρουαρίου 2020, το υπουργείο Υγείας του Ισραήλ προέτρεψε τους Ισραηλινούς να εξετάσουν σοβαρά το ενδεχόμενο να αποφύγουν να ταξιδέψουν στο εξωτερικό, καθώς η χώρα απεφάσισε να λάβει μέτρα απομόνωσης καθώς το νέο ξέσπασμα της πανδημίας εξαπλώνοταν ταχύτατα σε όλο τον κόσμο.

Η πληρότητα στα ξενοδοχεία του Ισραήλ έχει ήδη κατέλθει από τα μέσα Φεβρουαρίου στο 40%, όταν αυτήν την περίοδο πέρυσι ήταν άνω του 60%. Τον Μάρτιο του 2019, κατά μέσο όρο είχαν καταγραφεί περίπου 60.000 αφίξεις καθημερινά στο αεροδρόμιο Ben Gurion. Φέτος την 1η Μαρτίου 52.000 ταξιδιώτες αφίχθησαν, στις 2 Μαρτίου, ο αριθμός αυτός έπεσε σε 46.000, ενώ ήδη ο ημερήσιος αριθμός κατήλθε σε 22.000 στο τέλος Μαρτίου για να κατέλθει στα κατώτατα επίπεδα ιστορικά μετά την απόφαση της κυβέρνησεως την 11^η Απριλίου να ανασταλούν όλες οι πτήσεις, από και προς το Ισραήλ.

Η χώρα έχει περίπου 400 ταξιδιωτικά πρακτορεία και 4.000 ταξιδιωτικούς οργανισμούς, οι οποίοι ήδη μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου 2020 κατέγραψαν μείωση των εσόδων κατά 850 εκατ. δολ., λαμβάνοντας υπόψη τις ακυρώσεις για το επερχόμενο καλοκαίρι. Από τους 7.000 που απασχολούνται στον τομέα, το 30% έχει τέθηκε σε άδεια άνευ αποδοχών και το 23% έχει ήδη απολυθεί ή βρίσκεται σε διαδικασία προς τούτο. Σε πάνω από 20% εργαζομένους στον κλάδο τουρισμού επεβλήθησαν περικοπές μισθών ή ωρών εργασίας.

Ο ξενοδοχειακός κλάδος που είχε κύκλο εργασιών ύψους 12 δισ. σέκελ (περίπου 3,38 δισ. δολ.) το 2019, εκτιμά τις ζημιές σε 5 δισ. σέκελ (περίπου 1,41 δισ. δολ.). Από τα 41.000 άτομα που απασχολούνται στον τομέα, 10.000 έχουν τεθεί σε άμισθη άδεια και άλλα 10.000 απειλούνται με απόλυση. Τα γραφεία ενοικίασης αυτοκινήτων έχουν επίσης υποστεί ζημιά, καθώς οι εταιρείες είχαν 98% ακυρώσεις για την περίοδο του εβραϊκού Πάσχα (Passover).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Στοιχεία εισερχομένου τουρισμού στο Ισραήλ ανά χώρα και μέσο 2018-2019

Country of citizenship	אחוז שינוי						מספרים מוחלטים (אלפים)					
	Percentage of change						Absolute numbers (thousands)					
	ינואר-דצמבר 2019						ינואר-דצמבר 2019					
	ינואר-דצמבר 2018											
	ביקורי יום		תיירים				ביקורי יום		תיירים			
	Day visits		Tourists				Day visits		Tourists			
	מזה:		Thereof:	מזה:	סך כולל		מזה:		Thereof:	מזה:	סך כולל	
	דרך	סך הכל	דרך	דרך	סך הכל		דרך	סך הכל	דרך	דרך	סך הכל	
	היבשה		היבשה	האוויר	Grand		היבשה		היבשה	האוויר	Grand	
	Thereof:	Total	By land	By air	Total	total	Thereof:	Total	By land	By air	Total	total
By land						By land						
Grand total	36	31	20	9	10	12	140.5	353.0	583.4	3,968.2	4,551.6	4,904.6
Asia - total	25	45	14	15	14	15	3.0	13.4	210.7	317.4	528.0	541.5
Uzbekistan	-89	10	-5	-12	-12	-12	..	..	..	3.3	3.4	3.4
Indonesia	40	70	8	25	10	10	0.1	0.1	34.7	4.0	38.7	38.8
Georgia	0	-44	15	-11	-11	-15	..	0.8	0.1	8.2	8.3	9.1
India	-20	37	-18	10	-8	-7	0.1	0.5	37.6	27.5	65.1	65.6
Philippines	1	20	31	0	15	15	0.3	1.2	18.3	14.6	32.9	34.1
Turkey	7	45	-23	-16	-17	-15	0.1	1.4	2.3	29.7	32.0	33.4
Taiwan	56	88	72	11	27	30	0.6	1.0	5.8	10.1	16.0	16.9
Japan	61		63	25	33	37	0.1	1.6	6.8	19.3	26.1	27.6
Jordan	22	19	6	5	6	6	0.5	0.5	18.9	0.3	19.2	19.6
Malaysia	-74	-16	11	-15	7	7	..	0.1	12.8	1.9	14.7	14.8
China			43	34	37	38	0.6	3.5	46.2	110.0	156.1	159.6
Singapore	52	74	13	14	13	14	0.1	0.4	5.7	10.2	15.9	16.3
South Korea	16	54	64	25	34	34	0.4	0.8	17.3	43.1	60.4	61.2
Kazakhstan	63	-25	-13	-7	-7	-7	..	0.1	0.1	5.4	5.5	5.5
Cyprus		20	67	30	30	29	..	1.1	0.2	10.7	10.9	12.0
Thailand	-95	-54	27	13	16	14	..	..	0.9	3.0	3.9	4.0
Other countries in USSR (former)	-82	-46	-48	7	6	2	..	0.3	0.1	7.5	7.6	7.8
Other countries	-6	-14	-34	-6	-16	-16	..	0.1	2.9	8.5	11.4	11.5
Africa - total	-10	12	-6	14	11	11	0.5	2.3	11.5	73.5	85.0	87.3
South Africa	31	-11	-17	13	8	7	0.1	0.7	4.0	25.4	29.5	30.2

Egypt	-32	-21	-19	41	28	26	0.1	0.2	1.1	6.9	8.0	8.2
Morocco	60	44	99	-11	15	16	..	..	1.4	2.0	3.5	3.5
Nigeria		-8	-6	27	27	27	..	0.1	0.1	12.6	12.7	12.8
Kenya		-73	-10	-15	-12	-12	-	..	2.5	1.7	4.2	4.2
Other countries	-15	45	-1	8	7	8	0.3	1.3	2.3	24.9	27.2	28.5
Europe - total	35	27	27	9	10	11	116.4	273.7	184.8	2,380.7	2,565.6	2,839.3
Austria		-1	49	27	28	27	0.3	1.6	2.5	46.9	49.4	50.9
Ukraine	16	8	-13	0	-1	1	39.9	46.3	9.4	126.0	135.4	181.7
Italy	49		40	25	27	29	1.9	10.4	20.9	169.8	190.7	201.1
Ireland	2	82	41	11	13	16	0.2	0.7	1.2	11.6	12.8	13.5
Estonia	16	28	32	13	15	17	0.7	1.2	0.7	5.4	6.1	7.3
Nordic countries												
- total	-8	28	13	3	4	4	0.5	2.4	5.9	88.5	94.3	96.8
Thereof:												
Denmark	-2	27	11	5	5	6	0.2	1.0	1.5	22.1	23.6	24.5
Norway	-4	37	31	10	11	12	0.1	0.6	1.5	16.4	17.9	18.4
Finland	-31	3	45	8	9	9	0.1	0.2	0.9	17.8	18.7	18.9
Sweden	-4	45	5	0	0	1	0.1	0.7	1.9	31.5	33.4	34.1
Bulgaria	90	46	64	15	21	23	0.7	1.8	3.0	16.9	19.8	21.7
Belgium	24	31	39	8	10	10	0.4	1.8	2.8	41.8	44.6	46.4
Belarus	5	3	-24	2	0	1	10.7	11.7	2.0	25.2	27.2	39.0
Germany	50	-2	31	9	10	9	2.5	17.4	21.6	267.4	289.0	306.4
Netherlands		96	34	8	10	11	1.1	3.7	6.9	84.0	91.0	94.7
Hungary	80	68	64	24	26	29	2.2	4.3	1.9	37.2	39.1	43.4
United Kingdom	28		28	7	8	16	1.2	24.6	12.0	223.4	235.4	259.9
Yugoslavia (former)			90	30	34	37	0.6	1.9	2.6	26.6	29.3	31.2
Thereof:												
Slovenia				22	33	43	0.2	0.6	0.6	3.9	4.5	5.1
Serbia		69	74	26	29	31	0.2	0.7	0.9	9.6	10.5	11.2
Croatia		64		33	38	39	0.1	0.4	0.9	9.2	10.1	10.6
Greece	0	89	99	36	41	43	0.1	2.4	5.1	36.8	41.9	44.3
Latvia	-13	11	14	-10	-9	-5	1.8	3.5	0.8	12.1	12.9	16.5
Lithuania	21	15	-8	25	21	19	5.9	9.6	1.7	21.6	23.3	32.9
Moldova	-10	-12	-18	-3	-3	-4	0.5	1.0	0.2	10.5	10.7	11.7
Slovakia	7	-6	-4	15	13	10	2.3	3.8	2.1	20.6	22.7	26.6
Spain	52		70	30	35	37	2.1	5.2	16.7	87.9	104.7	109.9
Poland	48	18	7	3	3	5	14.6	20.9	14.8	142.1	156.9	177.8
Portugal		78	26	45	43	44	0.2	0.6	2.3	16.6	18.8	19.5
Czech Republic	73	25	13	1	2	4	2.4	4.1	3.5	29.0	32.4	36.5
France	53	60	37	5	6	7	1.0	9.0	16.2	351.3	367.5	376.5
Romania	27	13	17	13	13	13	2.3	4.8	14.2	106.9	121.1	125.9
Russian Federation		17	23	0	1	3	20.1	76.2	10.0	308.1	318.1	394.4
Switzerland	22	38	39	10	11	12	0.3	2.6	3.0	60.5	63.5	66.1
Other countries	13	8	35	22	23	22	..	0.3	0.7	6.2	6.8	7.1
TABLE 4.- (Cont.)												
Country of	אחוז שינוי						מספרים מוחלטים (אלפים)					

citizenship	Percentage of change						Absolute numbers (thousands)					
	ינואר-דצמבר 2019 January-December 2019						ינואר-דצמבר 2019 January-December 2019					
	ינואר-דצמבר 2018 January-December 2018											
	ביקורי יום		תיירים				ביקורי יום		תיירים			
	Day visits		Tourists				Day visits		Tourists			
	מזה:		Thereof:	מזה:		סך כולל	מזה:		Thereof:	מזה:		סך כולל
	דרך	סך הכל	דרך	דרך	סך הכל		דרך	סך הכל	דרך	דרך	סך הכל	
	היבשה		היבשה	האוויר		Grand	היבשה		היבשה	האוויר		Grand
	Thereof:	Total	By land	By air	Total	total	Thereof:	Total	By land	By air	Total	total
	By land						By land					
America - total	45	47	24	9	10	11	19.0	57.1	156.0	1,150.5	1,306.5	1,363.5
North America - total	50	45	20	7	9	10	13.5	47.1	122.9	992.5	1,115.4	1,162.5
United States	48	40	18	7	8	9	10.5	38.2	98.4	871.0	969.4	1,007.6
Mexico	99		67	31	37	40	2.1	3.5	9.8	40.4	50.2	53.6
Canada	10	48	11	3	4	6	0.9	5.4	14.6	81.2	95.8	101.3
Central America - total	32	51	36	10	14	15	0.5	0.8	3.0	16.6	19.7	20.5
South America - total	32	58	40	17	20	22	5.0	9.1	30.1	141.3	171.4	180.5
Uruguay	-14	-3	6	30	25	22	0.4	0.5	0.8	3.9	4.8	5.3
Argentina	29	35	22	-3	0	1	0.6	1.4	4.1	30.6	34.7	36.1
Brazil	62		46	27	31	34	2.0	4.3	17.3	64.8	82.1	86.4
Venezuela	50	32	-14	-19	-18	-18	..	..	0.1	1.0	1.1	1.1
Chile	-13	24	31	30	30	30	0.2	0.5	1.9	10.0	11.9	12.4
Colombia	39	32	52	16	20	20	0.7	1.1	2.7	16.5	19.2	20.3
Other countries	26	26	39	18	21	22	1.0	1.3	3.2	14.5	17.7	19.0
Oceania - total		80	25	8	12	16	1.3	6.0	14.4	42.5	56.9	63.0
Australia		80	28	9	13	17	0.9	5.1	12.2	36.6	48.8	53.9
New Zealand			28	11	15	22	0.3	0.9	2.0	5.0	7.0	7.9
Other countries	-91	-91	-52	-25	-32	-36	..	..	0.2	0.9	1.2	1.2
Unclassified countries	45	64	-9	17	-1	1	0.3	0.5	6.0	3.6	9.6	10.0
(1) Incl. cruise passengers.												

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : Εισερχόμενος τουρισμός σε Ισραήλ 2017-2019 ανά χώρα προέλευσης

TABLE VISITOR ARRIVALS			
Thousands	2019	2018	2017
Grand total	4,904.6	4,389.6	3,863.4
Asia - total	541.5	470.8	459.4
Uzbekistan	3.4	3.9	3.8
Indonesia	38.8	35.4	36.5
Georgia	9.1	10.8	12.9
India	65.6	70.9	58.7
Philippines	34.1	29.6	23.7

Turkey	33.4	39.3	41.4
Taiwan	16.9	13.0	10.3
Japan	27.6	20.1	17.9
Jordan	19.6	18.5	14.9
Malaysia	14.8	13.8	10.4
China	159.6	115.6	123.9
Thereof: Hong kong	14.0	9.8	9.6
Singapore	16.3	14.2	12.9
South Korea	61.2	45.6	40.3
Kazakhstan	5.5	6.0	17.4
Cyprus	12.0	9.3	9.4
Thailand	4.0	3.5	2.9
USSR (former)	7.8	1.3	2.2
Other countries	11.5	9.9	8.1
Africa - total	87.3	78.9	73.0
South Africa	30.2	28.2	26.6
Egypt	8.2	6.5	7.2
Morocco	3.5	3.0	2.9
Nigeria	12.8	10.1	9.0
Kenya	4.2	4.8	3.9
Other countries	28.5	17.7	14.9
Europe - total	2,839.3	2,550.6	2,207.2
Austria	50.9	40.2	30.4
Ukraine	181.7	180.3	192.2
Italy	201.1	155.7	110.9
Ireland	13.5	11.6	10.4
Estonia	7.3	6.3	5.4
Bulgaria	21.7	17.7	13.0
Belgium	46.4	42.1	37.1
Belarus	39.0	38.7	35.9
Germany	306.4	280.3	228.5
Denmark	24.5	23.2	19.7
Netherlands	94.7	85.0	65.5
Hungary	43.4	33.7	23.6
United Kingdom	259.9	224.2	211.8
Yugoslavia (former)	31.2	22.8	18.8
Thereof:			
Slovenia	5.1	3.6	2.9
Serbia	11.2	8.5	6.8
Croatia	10.6	7.6	6.6
Greece	44.3	30.9	28.9
Latvia	16.5	17.4	14.4
Lithuania	32.9	27.5	21.7
Moldova	11.7	12.2	11.9
Norway	18.4	16.5	14.1
Spain	109.9	80.2	64.4
Poland	177.8	169.5	104.8
Portugal	19.5	13.5	11.2

Finland	18.9	17.4	15.6
Slovakia	26.6	24.2	15.8
Czech Republic	36.5	35.0	26.1
France	376.5	351.6	311.6
Romania	125.9	111.1	82.0
Russian Federation	394.4	381.3	397.6
Sweden	34.1	33.8	27.8
Switzerland	66.1	58.9	50.1
Other countries	7.1	7.9	5.9
America - total	1,363.5	1,225.1	1064.0
North America - total	1,162.5	1059.1	920.8
United States	1007.6	925.3	806.1
Mexico	53.6	38.3	29.6
Canada	101.3	95.5	85.1
Central America - total	20.5	17.9	15.5
South America - total	180.5	148.1	127.7
Uruguay	5.3	4.3	4.0
Argentina	36.1	35.8	32.6
Brazil	86.4	64.7	56.7
Venezuela	1.1	1.3	1.4
Chile	12.4	9.5	7.7
Colombia	20.3	16.8	12.5
Other countries	19.0	3.2	2.7
Oceania - total	63.0	54.2	49.9
Australia	53.9	45.9	43.0
New Zealand	7.9	6.5	5.4
Other countries	1.2	1.8	1.5
Unclassified countries	10.0	9.9	9.8
(1) Incl. cruise passengers.			